

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER.....	7
TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ.....	15
KISALTMALAR DİZİNİ.....	17
GİRİŞ.....	19

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

1.1. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Kavramları.....	21
1.1.1. Bilim.....	24
1.1.1.1. Bilimlerin Sınıflandırılması.....	25
1.1.1.2. Bilimsel Yöntem Türleri.....	26
1.1.2. Teknoloji.....	27
1.1.2.1. Teknoloji Türleri.....	28
1.1.2.2. Bölgesel ve Sektörel Teknolojik Gelişim Stratejileri.....	29
1.1.2.3. Teknoloji Transfer (TT) Mekanizmaları.....	30
1.1.2.4. Tekno-Ekonomi ve Ekonomik Gelişimde Teknolojinin Rolü.....	31
1.1.3. Yenilik.....	32
1.1.3.1. İcat/Buluş ve Yenilik İlişkisi.....	33
1.1.3.2. Ar-Ge ve Yenilik İlişkisi.....	34
1.1.3.3. Yeniliğin Kaynakları.....	35
1.1.3.4. Yenilik Türleri.....	36
1.1.3.4.1. Değişimin Şiddetine Göre Yenilik Türleri.....	36
1.1.3.4.2. Kullanım Alanına Göre Yenilik Türleri.....	36
1.1.3.4.2.1. Ürün ve Hizmet Yeniliği.....	36
1.1.3.4.2.2. Süreç Yeniliği.....	37
1.1.3.4.2.3. Örgüt/Organizasyon Yeniliği.....	37
1.1.3.4.2.4. Pazarlama Yeniliği.....	37
1.1.3.5. Yenilik Yönetimi ve Yenilik Stratejileri.....	37

İKİNCİ BÖLÜM

BİLGİ, TEKNOLOJİ VE YENİLİĞİN EKONOMİK TEORİSİ

2.1. Bilgi, Teknoloji ve Yeniliğin Temel Ekonomi Politikalarındaki Yeri	43
2.1.1. Bilgi Hakkındaki Ekonomik Görüşler.....	43
2.1.1.1. Tam Bilgi	44
2.1.1.2. Tam Bilgi Görüşünü Eleştirenler.....	44
2.1.1.3. Asimetrik Bilgi	45
2.1.2. Bilginin Ekonomik Katkısının Ölçümü.....	46
2.1.2.1. Bilgi Oranı.....	47
2.1.2.2. Bilgi Endeksi	47
2.1.2.3. Bilgi Akışı	48
2.1.2.4. Bilgi Toplamı Endeksi	49
2.1.2.5. Bilgi Toplumunun Ölçümünde Temel Kriterler	49
2.1.3. Teknoloji Hakkındaki Ekonomik Görüşler.....	51
2.1.3.1. Klasik Görüş.....	51
2.1.3.2. Neoklasik Görüş	52
2.1.3.3. Son Dönem Ekonomik Görüşleri	53
2.1.3.4. Teknolojinin Ekonomiye Katkısının Ölçümü.....	55
2.1.4. Yenilik Hakkındaki Ekonomik Görüşler.....	58
2.1.4.1. Neoklasikler	58
2.1.4.2. Shumpeterci- Evrimci Görüşler	58
2.1.5. BTY İle İlgili Diğer Ekonomik Görüşler ve Teorileri	60
2.1.5.1. Bilgi Ekonomisi	62
2.1.5.2. Yeni Ekonomi	62
2.1.5.3. Büyüme ve Kalkınma Ekonomisi Teorileri.....	64
2.1.5.3.1. İçsel Büyüme Modelleri	69
2.1.5.3.2. Orta Gelir Tuzağı	71

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**ULUSAL VE BÖLGESEL YENİLİK SİSTEMLERİ**

3.1. Yenilik Sistemi	73
3.1.1. Yenilik İlkeleri, Yenilik Modelleri, Teorileri, Ulusal ve Bölgesel Yenilik Sistemi	73
3.1.1.1. Yenilik İlkeleri	73
3.1.1.2. Yenilik Modelleri.....	75
3.1.1.3. Yenilik Teorileri.....	77
3.1.2. Ulusal Yenilik Sistemi ve Modelleri.....	78
3.1.2.1. Devletçi Model	81
3.1.2.2. Liberal Model	81
3.1.2.3. Üçlü Sarmal Modeli	81
3.1.3. Bazı Seçilmiş Ülkelerin Ulusal Yenilik Sistemleri	82
3.1.3.1. İsviçre	83
3.1.3.2. Finlandiya	84
3.1.3.3. Danimarka	85
3.1.3.4. ABD.....	86
3.1.4. Hızlı Ekonomik Gelişme Gösteren Asya Ülkelerinin Yenilik Sistemleri	88
3.1.4.1. Hindistan	89
3.1.4.2. Çin.....	91
3.1.4.3. Japonya.....	92
3.1.4.4. Singapur.....	95
3.1.5. Türkiye'nin Bilim, Teknoloji ve Yenilik Sisteminin Yapısı ve Gelişimi	97
3.1.5.1. 1923-1960 Dönemi.....	97
3.1.5.2. 1960-2000 Dönemi.....	98
3.1.5.3. 2000'ler Sonrası Dönem	102
3.1.6. Ulusal Yenilik Sistemlerindeki Son Gelişmeler ve Türk Ulusal Yenilik Sisteminin Aktörleri.....	103
3.1.7. Bölgesel Yenilik Sistemi.....	105

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE BİLİM, TEKNOLOJİ VE YENİLİĞİ DÜZENLEYEN KAMU POLİTİKALARI

4.1. Kamu Finansman Politikaları ve Bilim, Teknoloji ve Yeniliğin Finansmanı	107
4.1.1. Kamu Finansman Politikaları	107
4.1.2. Bilim, Teknoloji ve Yeniliğin Finansmanı	108
4.1.2.1 Ar-ge'ye Doğrudan Teşvik Veren Kurumlar.....	114
4.1.2.1.1. Ulusal Kurumlar	114
4.1.2.1.1.1. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	115
4.1.2.1.1.2. TÜBİTAK	116
4.1.2.1.1.3. KOSGEB	117
4.1.2.1.1.4. Kalkınma Ajansları.....	119
4.1.2.1.1.5. Ar-Ge Merkezleri.....	120
4.1.2.1.1.6. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)	121
4.1.2.1.1.7. Türk Patent Enstitüsü.....	121
4.1.2.1.1.8. TÜBA	123
4.1.2.1.1.9. Kuluçka Merkezi.....	124
4.1.2.1.2. Uluslararası Kurumlar	125
4.1.2.1.2.1. Teknoloji Transfer Ofisleri.....	125
4.1.2.1.2.2. Teknoparklar/ Teknoloji Geliştirme Bölgeleri	125
4.1.2.1.2.3. Horizon 2020 ve Horizon Avrupa Programları.....	127
4.1.2.1.2.4. Eureka ve Eurostars	128
4.1.3. Türkiye'de Ar-Ge'ye Yönelik Vergi Düzenlemeleri	129
4.1.3.1. 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile Sağlanan Ar-ge İndirimi.....	132
4.1.3.2. 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunla Sağlanan Teşvikler	133
4.1.3.3. 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu İle Sağlanan Teşvikler.....	135
4.1.3.4. 3065 Sayılı KDV Kanunu İle Sağlanan Teşvikler	136
4.1.3.5. Türk Ar-Ge Vergi Mevzuatının Değerlendirilmesi	139

4.1.4.	Finansmanda Özel Sektörün Payı	142
4.1.4.1.	Girişimci /Risk Sermayesi.....	142
4.1.4.2.	Melek Yatırımcı.....	143
4.1.4.3.	Leasing, Yap-İşlet-Devret vb. Uygulamaları.....	144
4.1.4.4.	Banka Mikro Kredileri.....	145
4.1.4.5.	Kitle Fonlaması	146

BEŞİNCİ BÖLÜM

YENİLİĞİ DÜZENLEYEN DİĞER POLİTİKA UYGULAMALARI

5.1.	Kamunun Yeniliği Düzenleyici Diğer Politikaları	149
5.1.1.	Fikrî ve Sınai Haklar.....	151
5.1.1.1.	Telif.....	151
5.1.1.2.	Patent.....	153
5.1.1.3.	Marka	154
5.1.1.4.	Coğrafi İşaret	155
5.1.1.5.	Endüstriyel Tasarım	156
5.1.1.6.	Mikroçip Topoğrafyası.....	157
5.1.1.7.	Ticari Sır	158
5.1.1.8.	Teknik Bilgi (Know-How)	159
5.1.2.	Rekabet Hukuku.....	159
5.1.3.	AB'de Bilim, Teknoloji ve Yenilik Odaklı Kamu Politikaları ve Programları	161
5.1.3.1.	AB Hukuki Düzenlemeleri ve Programları	163
5.1.3.2.	AB'de Bilim, Teknoloji ve Yeniliğin Gelişimi.....	166
5.1.3.3.	Bilim Teknoloji ve Yenilik Politikalarının Uluslararası Karşılaştırması	168

ALTINCI BÖLÜM

BTY MALİ TEŞVİKLERİ VE BAZI ULUSLARASI ENDEKSLER

6.1.	Dünyada Ar-Ge Teşvikleri ve Gelişimi	173
6.1.1.	Temel Ar-ge Teşvikleri	174
6.1.1.1.	Vergi İndirimi	175
6.1.1.2.	Vergi Kredileri.....	176

6.1.1.3.	Vergi Ertelemesi ve Vergi Tatilleri.....	177
6.1.1.4.	Hızlandırılmış Amortisman.....	178
6.1.1.5.	Patent Kutusu Rejimi	179
6.1.2.	Seçilmiş Bazı Ülkelerde Ar-Ge Teşvikleri	179
6.1.2.1.	Fransa.....	185
6.1.2.2.	İngiltere.....	187
6.1.2.3.	İrlanda.....	188
6.1.2.4.	Almanya	189
6.1.2.5.	Belçika	190
6.1.3.	Ar-Ge Teşviklerinin Uluslararası Boyutta Karşılaştırılması.....	192
6.1.4.	Küresel Rekabet Gücü, Yenilik ve Teşviklerle İltisatı.....	195
6.1.5.	Yenilik Ölçüm Kriterleri ve Bazı Uluslararası Endeksler	196

YEDİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE VE AB YENİLİK GÖSTERGELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

7.1.	Bilim, Teknoloji ve Yenilik Verileri ve Çıktıları	201
7.1.1.	Türkiye'deki Bilim, Teknoloji ve Yeniliğe İlişkin Veriler	201
7.1.1.1.	Yayınlar	205
7.1.1.2.	Patent Sayıları.....	207
7.1.1.3.	Ar-Ge Harcamaları	209
7.1.1.4.	Ar-Ge İnsan Kaynağı.....	210
7.1.2.	AB'de Bilimsel Çıktı ve Diğer Yenilik Göstergeleri /Verileri (Yenilik Endeksi).....	211
7.1.2.1.	Yayınlar	212
7.1.2.2.	Patent Sayıları	213
7.1.2.3.	Ar-Ge Harcamaları	214
7.1.2.4.	Ar-Ge İnsan Kaynağı.....	215
7.1.2.5.	AB Yenilik Araştırması	218
7.1.2.6.	Yüksek Teknoloji Endüstrisi ve Bilgi Yoğun Hizmetler	219
7.2.	Türkiye'deki Ar-Ge Teşviklerinin Çıktılara Kıyasla Etkinliğinin Değerlendirilmesi.....	221

SEKİZİNCİ BÖLÜM**GÜNCEL TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE MALİ AÇIDAN İRDELENMESİ**

8.1. GÜNCEL TEKNOLOJİK GELİŞMELER	225
8.1.1. Büyük Veri.....	227
8.1.2. Yapay Zekâ.....	228
8.1.3. Blokzincir	229
8.1.4. Bulut Teknolojisi	230
8.1.5. Elektronik, Dijital/Sanal ve Kripto Paralar.....	231
8.1.6. Metaverse.....	235
8.1.7. Akıllı Şehirler	235
8.1.8. Nesnelerin İnterneti.....	237
8.1.9. Robotlar, Drone'lar, 3D Yazıcılar.....	238
8.1.10. E-Maliye Uygulamaları ve Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi.....	241
8.1.10.1. E-Maliye Uygulamaları	241
8.1.10.2. Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi	244
8.1.10.2.1. Dünyadaki Uygulamalar ve Çeşitli Ülke Örnekleri	249
8.1.10.2.1.1. Fransa.....	256
8.1.10.2.1.2. Hindistan	257
8.1.10.2.1.3. Çin	259
8.1.10.2.1.4. İngiltere	260
8.1.10.2.1.5. ABD.....	261
8.1.10.2.2. Türkiye'deki Uygulama.....	263
8.1.10.2.3. Dijital Hizmet Vergisi Uygulamasının Ülkeler Arası Karşılaştırılması.....	267
SONUÇ	271
KAYNAKÇA	283

TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ

Tablo 1.	Veri, Enformasyon, Bilgi ve Bilgelik Kavramları	23
Tablo 2.	Bilgi Endeksini Oluřturan Parametreler	47
Tablo.3	Literatürde Yenilik Göstergeleri ve GSYH Arasında Yapılan Çalışmalar	54
Tablo 4.	Yeni Ekonominin 11 Temel Özelliđi.....	63
Tablo 5.	Kapalı ve Açık Yenilik İlkeleri.....	74
Tablo 6.	Yenilik Modellerinin Tarihsel Gelişimi.....	77
Tablo 7.	1991-2022 Yılları Arası Türkiye’de Merkezi Yönetim Bütçesinden Ar-Ge Harcamaları ile Dolaylı Ar-Ge Teşvikleri	108
Tablo 8.	Yeniliğin Finansmanında Kullanılan Temel Finansman Kaynakları.....	109
Tablo 9.	Doğrudan ve Dolaylı Teřviklerin Avantaj ve Dezavantajları.....	112
Tablo.10.	Yenilik Faaliyetinde Bulunan Giriřimlerin Finansal Destek Aldığı - Kaynakların Dağılımı (%)	118
Tablo 11.	Ürün/hizmet yenilikçisi girişimlerin dağılımı (%)	119
Tablo 12.	Giriřim Sermayedarı İle Melek Yatırımcı Arası Farklılıklar	143
Tablo 13.	Ar-Ge ve Yenilik İçin Vergi Teşvikleri (2021)	174
Tablo 14.	En Yenilikçi Ülke Sıralaması (2011-2022)	198
Tablo 15.	Türkiye’nin Bilim, Teknoloji ve Yenilik Sistemi Performans Göstergeleri	203
Tablo 16.	Türkiye’deki Yayın Sayısı, Bilimsel Yayın Sıralaması ve Dışarıdan Atıf Sayısı	206
Tablo 17.	1991-2022 Yılları Türkiye’deki Tescilli Patent Sayısı	207
Tablo 18.	Ar-Ge Harcamalarının GSYH’daki Payı (%)ve Ar-Ge Harcamaları (Milyon Ő).....	210
Tablo.19.	TZE Ar-Ge Personeli ve TZE Araştırmacı (Bin Kiři).....	211
Tablo 20.	AB Bilimsel ve Teknik Dergi Makaleleri (BİN adet)	211
Tablo 21.	Araştırma Makalesi Sayısı ve Yüzdesine Göre Dünya Lideri 15 Ülke(2010-2020)	212
Tablo 22.	AB’de Tüm Ar-Ge Personeli (BİN kiři)	216
Tablo 23.	Türkiye’de ve AB 27’de Ar-Ge Harcamalarının fon kaynağına göre dağılımı (%)	222
Tablo 24.	Türkiye’deki Dolaylı Ar-Ge Destekleri (Milyon TL)	223
Tablo 25.	Türkiye’de E-Maliye Uygulamalarının Gelişimi	243
Tablo 26.	Bazı Seçilmiş Ülkelerdeki Dijital Hizmet Vergi Uygulaması	268

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.	Veri-Enformasyon-Bilgi-Bilgelik Piramidi.....	22
Şekil 2.	Teknolojinin Zaman Çizelgesi	27
Şekil 3.	Hızla Gelişen Dijital Teknolojiler.....	28
Şekil 4.	Yaratıcı Düşünce, İcat ve Yenilik İlişkisi	33
Şekil 5.	Yenilik Ekosistemi.....	79
Şekil 6.	Etzkovitz'in Devletçi, Liberal ve Üçlü Sarmal Modelleri	81
Şekil 7.	Dünyanın En Yenilikçi Ülkeleri.....	82
Şekil 8.	Genel Merkez Konumuna Göre, Önde Gelen Kurumsal Ar-Ge Yatırımcılarının Patent Başına Ar-Ge Yatırımı, (2012-14)	113
Şekil 9.	AB, Amerika, Çin'in Bilimsel Yapay Zekâ Uygulamaları Yayın Sayısı (2000-2021).....	168
Şekil 10.	Türkiye'de Melek Yatırımcıların Yıllık Yatırım Tutarı ve Sayısı (2013-2023)	169
Şekil 11.	Gelir Bazlı Ar-Ge Vergi Teşviklerinin Temel Özellikleri	182
Şekil 12.	OECD ve AB'deki Ar-Ge Vergi Teşvikleri (2000-2022)(%)	193
Şekil 13.	OECD Ülkelerinde Dolaylı ve Doğrudan Ar-Ge Teşviklerinin GSYH'daki Payı.....	194
Şekil 14.	Global BİT Pazar Büyüklüğü (2022)	200
Şekil 15.	BİT Sektörü İhracatı (2018-2022)	200
Şekil 16.	Türk Startup Ekosisteminde Yatırımların Gelişimi.....	205
Şekil 17.	Bazı Seçilmiş Gelişmiş Ülkelerle Karşılaştırmalı Makale Sayısı (1996-2020)	213
Şekil 18.	Toplam AB Patent Başvuru Sayısı (2013-2020)	214
Şekil 19.	Ar-Ge Harcamalarının GSYH'daki Payı (2010-2021)	214
Şekil 20.	Araştırmacı Sayısı (TZE) 2011-2021	217
Şekil 21.	Akıllı Şehirlerin Bileşenleri.....	236